

Ocena dorobku naukowego dr n. med. Magdaleny Sulewskiej oraz osiągnięcia naukowego pt.: „Ocena skuteczności terapii fotodynamicznej w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej”

1. Ogólne dane o kandydatce do stopnia doktora habilitowanego

Dr n. med. Magdalena Sulewska dyplom lekarza dentysty z wynikiem bardzo dobrym uzyskała w 2007 roku na Oddziale Stomatologii Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Białymstoku. W latach od 2008 do 2012 roku była doktorantką w Klinice Neurologii i Rehabilitacji Dziecięcej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Od 2010 roku do chwili obecnej zatrudniona jest w Zakładzie Chorób Przyzębia i Błony Śluzowej Jamy Ustnej UM w Białymstoku.

Stopień naukowy doktora nauk medycznych w zakresie stomatologii uzyskała w 2012 roku na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim UM w Białymstoku na podstawie pracy „*Stan jamy ustnej pacjentów z zespołem Downa a aktywność antyoksydacyjna w surowicy krwi, erytrocytach i ślinie*”, której promotorem był prof. dr hab. Wojciech Sobaniec. W 2016 roku uzyskała specjalizację w periodontologii.

Jako uczestnik studiów doktoranckich a następnie pracownik dydaktyczny od 2008 roku prowadziła zajęcia dla studentów stomatologii z chorób przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej oraz periodontologii przedklinicznej. W latach 2009-2012 była opiekunem Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Neurologii i Rehabilitacji Dziecięcej UM w Białymstoku i doprowadziła do publikacji pracy tego koła w *Klinice Pediatricznej* oraz prezentacji prac na konferencjach STN.

W 2012 roku uzyskała stypendium naukowe finansowane ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Była kierownikiem trzech projektów badawczych w ramach środków własnych UM w Białymstoku. Wyróżniona przez Rektora UM w Białymstoku za indywidualne osiągnięcia naukowe w 2017 roku. Brała udział w siedmiu kilkudniowych klinicznych szkoleniach zagranicznych z zakresu periodontologii i stomatologii estetycznej. Brała czynny udział w 7 konferencjach naukowych poza Białymstokiem, w tym 3 zagranicznych w Londynie, Wenecji i Rzymie. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Periodontologicznego oraz European Federation of Periodontology. Na pozytywne podkreślenie zasługuje fakt, że Habilitantka w latach od 2009 do 2014 była Prezesem Fundacji Nadzieja i Szansa, działającej dla dobra dzieci specjalnej troski.

W ocenie dotychczasowej kariery dr n. med. Magdaleny Sulewskiej widoczny jest Jej ścisły związek z Uniwersytetem Medycznym w Białymstoku, gdzie ewoluowały Jej zainteresowania naukowe z oceny zmian w jamie ustnej w przebiegu zaburzeń neurologicznych w kierunku perio-

dentologii i patologii błony śluzowej jamy ustnej. Jak na taką zmianę zainteresowań tempo rozwoju naukowego (po pięciu latach stopień doktora nauk medycznych i po kolejnych siedmiu postępowanie habilitacyjne) można uznać za dość dynamiczne.

2. Ocena całego dorobku naukowego

Na dorobek naukowy dr n. med. Magdaleny Sulewskiej z lat od 2010 do 5.04.2019 roku (dzień oceny bibliometrycznej dorobku w postępowaniu habilitacyjnym) składa się 40 prac oryginalnych, poglądowych i kazuistycznych, z których 8 opublikowano w czasopismach z listy filadelfijskiej. W 22 pracach (55%) była ich pierwszym autorem. Opublikowała prace w tak renomowanych czasopismach jak *Journal of Clinical Periodontology* (ostatni IF 4,046), *Photodiagnosis and Photodynamic Therapy* (2,589), *Laser in Medical Sciences* (2,419) i *BMC Oral Health* (ostatni IF 1,602). Sumaryczny współczynnik wpływu dla tych ośmiu publikacji wynosi **17,08** i w 3 z nich (IF 7,392) była pierwszym autorem (dla dorobku z pominięciem osiągnięcia naukowego IF wynosi **11,29**). Łączna liczba punktów ministerialnych za cały dorobek przedhabilitacyjny wynosi **382**, z czego **193** punkty przypadają na prace, w których Habilitantka była pierwszym autorem. Liczba cytowań prac autorstwa dr n. med. Magdaleny Sulewskiej wg bazy Web of Science Core Collection wynosi **54**, a indeks Hirscha to **3**. Dorobek wzbogacają ponadto 1 rozdział w podręczniku krajowym oraz 16 streszczeń ze zjazdów naukowych, w tym 10 zagranicznych.

Dorobek naukowy Habilitantki koncertuje się wokół pięciu zasadniczych tematów badawczych:

- a) Zmiany w jamie ustnej w zespole Downa i zaburzeniach neurologicznych (14 prac oryginalnych, 9 prezentacji na konferencjach naukowych- w tym dwóch zagranicznych oraz temat pracy doktorskiej)- badania z pogranicza neurologii i stomatologii prowadzone we współpracy z Kliniką Neurologii i Rehabilitacji Dziecięcej UMB, dotyczące między innymi aktywności antyoksydacyjnej w erytrocytach, surowicy krwi i ślinie osób z zespołem Downa, oceny stężenia cytokin pro- i przeciwzapalnych w osoczu krwi osób z zespołem Downa, efektów programu wspomagania rozwoju psychoruchowego dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym;
- b) Epidemiologia chorób przyzębia i recesji dziąseł (8 prac oryginalnych)- badania prowadzone w ramach ogólnokrajowej oceny stanu przyzębia osób w wieku od 35 do 44 i od 65-74 lat oraz statusu periodontologicznego po przebytych zawałach mięśnia sercowego, ocena epidemiologiczna stanu przyzębia zgodna we współczesnymi standardami takiego badania periodontologicznego;

- c) Niechirurgiczne i chirurgiczne leczenie zapaleń przyzębia (5 prac oryginalnych i 2 doniesienia zjazdowe z konferencji zagranicznej)- ocena skuteczności piaskowania poddziąsłowego w odniesieniu do standardu SRP, ocena skuteczność klinicznej skojarzonej metody zastosowania bioaktywnego szkła z błoną kolagenową w regeneracyjnym leczeniu ubytków śródkostnych przyzębia;
- d) Leczenie recesji dziąseł (1 praca oryginalna opublikowana w prestiżowym *J Clin Periodontol.* i 2 doniesienia zjazdowe z konferencji zagranicznej)- ocena skuteczności klinicznej pokrywania recesji dziąseł, a w szczególności wpływu pionowych cięć na estetykę kompleksu czerwonego w dokoronowym przesunięciu płata w połączeniu z przeszczepem podnabłonkowej tkanki łącznej;
- e) Ocena stanu przyzębia po korytkotomii i następowym leczeniu ortodontycznym wad zgryzu (PAOO) (3 prace oryginalne oraz 1 doniesienie zjazdowe z konferencji zagranicznej)- wykazano korzystny wpływ korytkotomii z przesunięciami ortodontycznymi na wykładniki stanu klinicznego przyzębia, w tym szczególności na szerokość dziąsła zrogowaciałego oraz grubość dziąsła.

Dodatkowo pojedyncze prace Habilitantki dotyczyły różnorodności systemów korzeniowych zębów przedtrzonowych żuchwy oraz opisu przypadku leczenia zaawansowanych zmian okołowierzchołkowym w przednim rejonie szczęki.

W mojej opinii całościowy dorobek dr n. med. Magdaleny Sulewskiej jest wystarczający do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w rozumieniu określenia „istotnej aktywności naukowej” z art. 16. pkt 1 tekstu Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym z dnia 18 marca 2011 roku z późniejszymi zmianami. Podstawowe dane naukometryczne (liczba punktów IF, liczba punktów ministerialnych, liczba cytowań oraz wskaźnik Hirscha) a także odsetek prac „pierwszoautorskich” są dla tego awansu naukowego odpowiednie. Dorobek jest dość heterogeny od neurologiostomatologii aż po jedne z najważniejszych klinicznych tematów periodontologicznych- leczenie regeneracyjne oraz tematy perio-ortodontyczne. Mnie jako periodontologa urzekają zespołowe badania kliniczne dotyczące najważniejszych wyzwań współczesnej periodontologii, badania bardzo dobrze zaprojektowane i opublikowane, co jeszcze raz dowodzi bardzo mocnej pozycji ośrodka białostockiego na współczesnej mapie polskiej periodontologii.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Do oceny osiągnięcia naukowego przedłożono jednotematyczny cykl 5 prac (3 oryginalnych, 1 poglądowej i 1 kazuistycznej) pod zbiorczym tytułem „*Ocena skuteczności terapii fotodynamicz-*

nej w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej”. Prace te zostały opublikowane w latach 2015-2019, z czego dwie w czasopiśmie *Photodiagnosis and Photodynamic Therapy* o łącznym **IF 5,79**, a pozostałe trzy w polskich czasopismach stomatologicznych z 6 punktami ministerialnymi. Suma tych punktów dla całego cyklu wynosi 68. We wszystkich tych pracach Habilitantka jest pierwszym autorem. Według oświadczeń w autoreferacie dr n. med. Magdaleny Sulewskiej Jej wkład w realizację tych prac wahał się od 60% (w czterech) do 80% (w jednej) W mojej opinii określenie udziału procentowego Habilitantki w powstanie każdej z tych prac jest poprawne. Dołączono oświadczenia wszystkich (poza prof. dr hab. Alfredą Graczyk) współautorów o ich rodzaju wkładu w powstanie tych publikacji, natomiast w oświadczeniach tych brakuje zgody na wykorzystanie wspólnych publikacji jako elementu cyklu w postępowaniu habilitacyjnym pierwszego autora.

W pierwszej publikacji tego cyklu w latach 2012-2015 oceniano skuteczność kliniczną terapii fotodynamicznej z zastosowaniem 5% kwasu 5-aminolewulinowego (ALA) w leczeniu nadżerkowych postaci liszaja płaskiego jamy ustnej. Opisano zadziwiająco dobrą skuteczność takiej terapii- 23% całkowite wygojenie zmian po zakończeniu leczenia i 68% po 12-miesięcznym okresie obserwacji. Do bezsprzecznych walorów tego badania zaliczam: autorskie zaproponowanie diodowej lampy LED dla takiego leczenia, opracowanie własnej i prostej metodologii zmian pola powierzchni wykwitów nadżerkowych liszaja na błonie śluzowej policzka, dziąsła i języka, weryfikowanie histopatologiczne wszystkich leczonych zmian oraz bardzo wysoką skuteczność kliniczną takiego postępowania. Pewnymi słabościami tego badania są: mała liczba leczonych wykwitów (tylko 22), zbyt łagodne kryteria wykluczenia w odniesieniu do czynników wywołujących zmiany liszajopodobne u pacjentek powyżej 60 roku życia, długotrwałość leczenia (10 sesji) oraz problematyczną (pomimo propozycji własnej) stabilność utrzymania fotouczulacza na języku przez 2 godziny przed naświetlaniem.

Druga publikacja cyklu dotyczy przeprowadzonych nieco później badań nad kliniczną skutecznością tego samego protokołu terapii fotodynamicznej w odmianie siateczkowej liszaja płaskiego jamy ustnej. Również i w tym przypadku przedstawiono bardzo wysoki odsetek całkowitych remisji choroby- 37% bezpośrednio po zakończeniu leczenia oraz 58% po 12-miesięcznej obserwacji. W odniesieniu do pierwszej pracy znacząco zwiększono liczbę ocenianych wykwitów (124) oraz zaproponowano bardziej restrykcyjnie kryteria wykluczenia. Pewne wątpliwości wzbudza natomiast zastosowanie autorskiej metody oceny zmian pola powierzchni mniej jednoznacznych co do obrysu zmian siateczkowych liszaja w jamie ustnej.

Pilotażem dla badania drugiego wydaje się trzecia praca cyku, będąca oceną skuteczności klinicznej własnego protokołu terapii fotodynamicznej, ale w odniesieniu do tylko 22 ognisk liszaja siateczkowego jamy ustnej u 15 pacjentów. Całkowitą remisję zmian opisano w przypadku

45,5% wykwitów po zakończeniu leczenia oraz 68% po 12-miesięcznej obserwacji. W pracy drugiej zmodyfikowano stratyfikację pola powierzchni zmian siateczkowych w jamie ustnej, przeprowadzono bardziej precyzyjną analizę statystyczną oraz przeprowadzono o wiele głębszą dyskusję, w której wykorzystano więcej pozycji współczesnego piśmiennictwa.

Czwarta praca cyklu jest opisem 4 przypadków (2 siateczkowych i 2 nadżerkowych) całkowitej remisji liszaja płaskiego w jamie ustnej leczonych według schematu przyjętego w ośrodku białostockim. Jest to prawdopodobnie kazuistyczne badanie pilotażowe dla pierwszej i drugiej pracy cyklu. Moim zdaniem jako typowe badanie kazuistyczne nie powinno się znaleźć w cyklu szczególnego osiągnięcia naukowego Habilitantki.

Ostatnia praca cyklu to przeglądowa publikacja aż trzech autorów na temat etiologii i leczenia liszaja płaskiego jamy ustnej opublikowana w 2016 roku w czasopiśmie *Implantologia Stomatologiczna PSI*. W części dotyczącej etiologii dostrzegam pewne nieścisłości np. brak wyraźnego rozdzielenia liszaja płaskiego idiopatycznego od zbliżonych klinicznie i histopatologicznie wykwitów liszajopodobnych o dość dobrze znanych czynnikach predysponujących oraz niewłaściwego używania określenia siateczki Wickhama dla zmian wewnątrzustnych, podczas gdy dotyczy to grudkowych zmian skórnych. Przegląd metod farmakologicznego i niefarmakologicznego leczenia liszaja płaskiego jamy ustnej jest w starym stylu- przypadkowe kryteria włączenia cytowanych badań i brak rekomendacji klinicznych co do prowadzonego leczenia. Przegląd ten również zawiera pewne kwestie dyskusyjne np. w miejscowym leczeniu zmian objawowych brak łączenia kortykosteroidów z lekami przeciwgrzybiczymi czy bardzo problematyczne leczenie chirurgiczne lub ozonoterapia liszaja płaskiego. Habilitantkę z pewnością stać na solidny i krytyczny przegląd systematyczny piśmiennictwa dotyczący uznanych metod leczenia liszaja płaskiego jamy ustnej w duchu periodontologii wspartej dowodami naukowymi np. w odniesieniu do najlepiej opisanej metody leczenia jakim jest miejscowe stosowanie kortykosteroidów, co otwierałoby pole dla metaanaliz, na które chętnie czeka wiele zacnych redaktorów czasopism o dodatnim IF.

Skoro temat oceny skuteczności PDT jest tematem osiągnięcia naukowego Habilitantki nie rozumiem dlaczego jest ona dopiero czwartym z jedenastu autorów oryginalnej pracy klinicznej o identycznym tytule opublikowanej w *Lasers in Medical Science*?

Cykl prac stanowiący oryginalne osiągnięcie naukowe będący podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego przez dr n med. Magdalenę Sulewską nie mogę ocenić jednoznacznie pozytywnie. Z całą pewnością tematyka tych prac dotyczy ciągle bardzo trudnej w kontroli (szczególnie nawrotów) i leczeniu jednostki chorobowej. Habilitantka podjęła próbę oceny efektywności klinicznej autorskiego protokołu leczenia liszaja płaskiego w jamie ustnej i uzyskała bardzo dobre wyniki opisane w dwóch pracach opublikowanych w *Photodiagnosis and Photody-*

namic Therapy. I do tej części cyklu nie mam większych zastrzeżeń. Mam je jednak względem pozostałych trzech prac opublikowanych w nisko punktowanych polskich czasopismach o tematyce stomatologicznej o spektrum typowo klinicznym. Dodatkowo uważam, że praca kazuistyczna nie powinna wchodzić w taki cykl prac, tym bardziej, że nie obniżyłoby to szczególnie wartości naukometrycznej całego cyklu. Praca pogładowa mogłaby się w nim znaleźć, jednak powinna ona być napisana przynajmniej jako systematyczny przegląd bogatego piśmiennictwa, którym dysponuje Habilitantka. Ta druga, gorsza część cyklu sprawia, że jego sumaryczna wartość naukometryczna jest dość przeciętna.

4. Wniosek końcowy

Przedłożony do oceny dorobek naukowy dr n. med. Magdaleny Sulewskiej oraz oryginalne osiągnięcie naukowe w postaci cyklu powiązanych tematycznie pięciu prac pt. „*Ocena skuteczności terapii fotodynamicznej w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej*” w sumie upoważniają do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Przemawiają za tym w szczególności odpowiednie wskaźniki naukometryczne oraz ponad 50% odsetek prac pierwszoautorskich dla całego dorobku naukowego, przez co spełniony jest wymóg ustawy znaczącej aktywności po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych. Również osiągnięcie naukowe ma istotne walory innowacyjne, chociaż powinno być jeszcze lepiej dopracowane, co poprawiłoby jego sumaryczny wskaźnik cytowań. Dostrzegam, że dr n. med. Magdalena Sulewska w relatywnie szybkim czasie dokonała bardzo znaczącego przesunięcia zainteresowań naukowych i myślę, że w sumie warto jednak już teraz zaakceptować Jej awans naukowy.

Uwzględniając odpowiednią wartość dorobku naukowego oraz poznawczy charakter Jej oryginalnego osiągnięcia naukowego, rekomenduję wniosek Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie dr n. med. Magdaleny Sulewskiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Wrocław, dnia 30 listopada 2019 roku

Prof. dr hab. Tomasz Konopka

Prof. dr hab. Tomasz Konopka
Wrocław, ul. Brossa 38/9
4473822 tel. 71 787 40 58